

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET
Komisija za kulturo, znanost, šolstvo in šport

Številka: 060-08-1/2019/8
Ljubljana, 26. 2. 2019

PREDLOG

Z A P I S N I K

9. seje Komisije Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport, ki je bila 13. 2. 2019 v sejni sobi 212/II, Šubičeva 4, Ljubljana.

Seja se je začela ob 12.00 in končala ob 13.50.

Prisotni:

- predsednik: Branimir Štrukelj
- podpredsednik: Bojan Režun
- člani: Dejan Crnek, Rajko Fajt, dr. Matjaž Gams, Tone Hrovat, dr. Branka Kalenić Ramšak, mag. Miroslav Ribič, Matjaž Švagan in Marjan Maučec (nadomest. član).

Odsotna: Janoš Kern in Tone Hrovat.

Ostali prisotni: Aleš Lipičnik (SRDF), Branko Jezovšek (MK) in Marjan Turk (MJU).

Sprejet je bil naslednji dnevni red:

1. Potrditev zapisnika 8. seje komisije
2. Letno poročilo Sveta za radiodifuzijo za obdobje 2017/2018 (maj 2017 - september 2018), EPA 349-VIII

AD 1)

Zapisnik 8. seje komisije je bil potrjen.

AD 2)

Komisija je obravnavala Letno poročilo Sveta za radiodifuzijo za obdobje 2017/2018 (maj 2017 – september 2018), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložil Svet za radiodifuzijo.

Poročilo je pripravljeno na podlagi vsebine, opredeljene v 100. členu Zakona o medijih. Svet kot neodvisno in strokovno telo pripravlja letna poročila o stanju na področju radiodifuzije in predlaga rešitve. Poročilo zajema aktivnost Sveta v zvezi novimi razpisi za FM frekvence, ki kljub pomanjkanju na trgu niso bile razpisane

zadnjih 10 let, ter ustanovljenih dveh stalnih delovnih skupin za radijsko oz. televizijsko problematiko.

Komisija se je seznanila s ključnimi problemi na področju medijske krajine, in sicer v zvezi z medijsko koncentracijo in posledično neobvladljivim vplivom na javno mnenje; s stereotipnimi grožnjami medijev na javno mnenje, saj nenehno poročanje o negativnih informacijah negativno vpliva na percepcijo ljudi, ustvarja nerealno podobo o družbi, spodbuja njihovo nezaupanje v državo in jih postopoma odvrča od aktivne državljske participacije. Poročilo opozarja na neurejeno razmerje med izdajatelji, operaterji in uporabniki-potrošniki pri opredelitvi obveznega oz. slovenskega paketa in pomanjkanje nadzora nad tujimi programi v shemah slovenskih operaterjev pri rabi slovenskega jezika, saj je 85 % tujih programov prevedenih ali sinhroniziranih pogosto v zelo slabi slovenščini.

Komisija podpira predloge Sveta po obvezni spremembi medijske zakonodaje, ki bi opredelila pogoje glede prevzema izdajateljev in metodologijo za ugotavljanje prevlade medijev in njihovega vpliva na javno mnenje. Strinja se s predlogom, da bi moral imeti potrošnik pravico do izbire med osnovnim paketom, plačanim iz RTV naročnine, in paketi z dodanimi komercialnimi programi. Poleg uvedbe predpisanega minimalnega paketa bi morala zakonodaja izenačiti pogoje za vse komercialne programe, vpisane v razvid medijev. Obenem pa bi moral nov medijski zakon omogočiti nadzor rabe slovenskega jezika tako, da bi morali biti tudi tuji televizijski programi v shemah slovenskih operaterjev vpisani v razvid medijev in s tem podrejeni nadzoru.

Komisija se je seznanila s problematiko konkurenčnosti radijskega trga oz. z neurejenim razmerjem med radijskimi mrežami, ki obvladujejo večino (komercialnih) radijskih postaj, in lokalnimi radijskimi postajami. Komisija ugotavlja, da je stanje mogoče urediti le z novo zakonodajo, ki bo upoštevala tehnološki razvoj na področju radijskega medija in uzakonila prehod z FM frekvenc na digitalno tehnologijo DAB+. Čimprejšnji prehod na digitalno tehnologijo bi omejil tudi problematiko motenja obmejnega radijskega spektra s strani italijanskih radijskih postaj. V razpravi, v kateri sta sodelovala tudi predstavnika Ministrstva za kulturo in Ministrstva za javno upravo je bilo pojasnjeno, da je Vlada v ta namen ustanovila medresorsko delovno skupino, to problematiko pa si prizadeva rešiti na bilateralnem in multilateralnem nivoju.

Poročilo posebej izpostavlja način poročanja medijev, ki je pogosto nagnjen k senzacionalnosti in zato tudi netočnemu poročanju. V razpravi so se državni svetniki strinjali z ugotovitvami, da netočno poročanje dolgotrajno negativno vpliva na zaupanje javnosti v medije. Pogosto je žrtev takšnega poročanja posameznik, ki je neupravičeno izpostavljen hudim pritiskom. Pri novici ni več natančne ločnice, kaj so dejstva in kaj je komentar. Netočne novice oz. lažne novice so plodna tla za sovražni govor, ki ga ni mogoče omejiti. Komisija je podprla predlog Sveta, da bi morala nova medijska zakonodaja vsaj opredeliti možnost sankcioniranja lažnega poročanja - trenutna pravica do popravka ni učinkovita, saj zaradi njegove slabe odmevnosti ne ublaži storjene škode netočnega poročanja. Udeleženci razprave so izpostavili vlogo novinarja oz. uredništva do vsebin in načina poročanja, ki bi morali v službi javnosti, z etiko in osebno kulturo, prevzeti odgovornost za objektivno poročanje, ne da bi pri tem trpela uredniška neodvisnost in novinarska svoboda. Strinjali so se, da na uredniško delo vpliva tudi lastniška struktura izdajatelja medija oz. kapitalski interesi. Člani komisije ugotavljajo, da ni enakovrednega odnosa do cenzure oz. do lažnih novic – vprašanje cenzure je veliko bolj občutljivo in z vidika sodobne družbe nesprejemljivo kot pa lažna oz. netočna novica, ki je praviloma preračunljiva, prikrito ciljno usmerjena. Komisija opozarja, da je na splošno premalo zavedanja, kako mediji – ki ne brez razloga nosijo naziv »četrtve veje oblasti« – dejansko krojijo

življenje državljanov, kako zelo vplivajo na njihove odločitve in pogled na skupnost oz. državo ter celo na prihodnost civilizacije.

Komisija podpira prizadevanja Sveta za radiodifuzijo, da se obravnavana vprašanja z vidika tehnološkega razvoja in ustreznih rešitev opredelijo v novi medijski zakonodaji – Zakonu o medijih in Zakonu o RTV, pri čemer pa je nujna odločitev o tem, kakšno RTV Slovenija potrebuje in kako jo učinkovito organizirati, da bo lahko opravljala službo posebnega kulturnega in nacionalnega pomena. Komisija tudi poziva predlagatelja k čimprejšnji pripravi medijske zakonodaje.

Sprejet je bil naslednji **s k l e p**:

1. Komisija se je seznanila s poročilom. ZA je glasovalo 9 članov, PROTI ni bil nihče.

Mag. Damijana Zelnik
sekretarka

Branimir Štrukelj
predsednik